

การรวบรวมไม้ดอกที่มีกลิ่นหอมเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์

นายอดุลย์ ดวรรัตน์¹ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาศ พิลาดี¹

¹ สาขาพืชสวนประดับ คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ. เชียงใหม่ 50290

บทคัดย่อ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยธรรมชาติมีพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ ที่สวยงามและมีกลิ่นหอม โดยความหอมจะพึงกระจายส่งกลิ่นได้แตกต่างกันไปตามแต่ละชนิดของพืช ซึ่งถือเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่ได้รับความนิยมกันมาตั้งแต่อดีตอันยาวนาน มีการนำมาใช้ในตำรายาไทย ซึ่งก็ได้มาจากไม้ดอกหอมชนิดต่าง ๆ กัน ปัจจุบันความนิยมในไม้ดอกหอมอาจมีเพิ่มหรือลดลง อันเกี่ยวเนื่องมาจากอิทธิพลของไม้ดอกไม้ประดับชนิดอื่น ๆ มากขึ้น โครงการจึงได้ทำการศึกษาชนิดของไม้ดอกที่มีกลิ่นหอม ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ กลิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ และประโยชน์ของไม้ดอกเหล่านั้นในการดูดซับกลิ่นหอม โดยมีการรวบรวมและมีการดูดซับกลิ่นหอมจากไม้ดอกหอมชนิดต่าง ๆ ด้วยซีเรียบัตเตอร์ จำนวน 20 ชนิด คือ ราชวาทิ (*Buddleia paniculata* Wall.) พะยอม (*Shorea roxburghii* G. Don) สีสาวดี (*Plumeria obtusa* L.) กะดังงา (*Cananga odorata* (Lamk.) Hook. & Th.) แก้วเจ้าจอม (*Guaicum officinale* L.) มะลิลา (*Jasminum Sambac* (Ait.)) กุหลาบ (*Rosa* Spp.) ม่วงเทพรัตน์ (*Exacum affine* Balf.f.) พุดซ้อน (*Gardenia jasminoides* Ellis) โมก (*Wrightia religiosa* Benth.) การเวก (*Artabotrys siamensis* Miq.) อดิน้ำ (*Saraca indica* L.) ก้นกระ (*Fagraea fragrans* Roxb.) จำปี (*Michelia alba* DC.) เล็บมือนาง (*Quisqualis indica* L.) แก้ว (*Muraya paniculata* Jack.) พุดน้ำบุษย์ (*Gardenia carinata* Wall.) พุดสามสี (*Brunfelsia uniflora* (Pohl) D. Don) มะลูลี (*Jasminum multiflorum* (Burm.f.) Andrews) และ ขมนาค (*Vallis glabra* (L.) Kuntze.) ให้นักศึกษาและผู้สนใจจำนวน 30 คน ทำแบบสอบถามความพึงพอใจของกลิ่น พบว่ากลิ่นกล้วยไม้ที่ได้คะแนนความหอมมากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ จำปี 37 เปอร์เซ็นต์ แก้ว 27 เปอร์เซ็นต์ มะลิลา 23 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ และการนำกลิ่นหอมไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์เทียนหอม โดยได้จัดอบรม เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรไม้ดอกที่มีกลิ่นหอม ผลการศึกษานี้จะช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชในท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ดอกหอมของไทยและสามารถต่อยอดเป็นอาชีพเสริมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองพระราชดำริภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. เพื่อรวบรวมไม้ดอกที่มีกลิ่นหอมและอนุรักษ์เพื่อศึกษาการเจริญเติบโต
3. เพื่อศึกษาวิธีการดูดซับสารหอมจากไม้ดอกที่มีกลิ่นหอมเพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบทางอุตสาหกรรมสุภาพ
4. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร

ชนิดของไม้ดอกที่มีกลิ่นหอม

ราชวาทิ
(*Buddleia paniculata* Wall.)

พะยอม
(*Shorea roxburghii* G. Don)

สีสาดดี
(*Plumeria obtusa* L.)

กะดังงา
(*Cananga odorata* (Lamk.) Hook. f. et Th.)

แก้วเจ้าจอม
(*Guaicum officinale* L.)

มะลิลา
(*Jasminum Sambac* Ait.)

กุหลาบ
(*Rosa* Spp.)

ม่วงเทพรัตน์
(*Exacum affine* Balf.f.)

พุดซ้อน
(*Gardenia jasminoides* Ellis)

โมก
(*Wrightia religiosa* Benth.)

การเวก
(*Artabotrys siamensis* Miq.)

อดิน้ำ
(*Saraca indica* L.)

จำปี
(*Michelia alba* DC.)

ก้นกระ
(*Fagraea fragrans* Roxb.)

เล็บมือนาง
(*Quisqualis indica* L.)

แก้ว
(*Muraya paniculata* Jack.)

พุดน้ำบุษย์
(*Gardenia carinata* Wall.)

พุดสามสี
(*Brunfelsia uniflora* (Pohl) D. Don)

มะลูลี
(*Jasminum multiflorum* (Burm.f.) Andrews)

ขมนาค
(*Vallis glabra* (L.) Kuntze.)

วิธีการดูดซับกลิ่นไม้ดอกที่มีกลิ่นหอม

เกลี่ยซีเรียบัตเตอร์ลงบนแผ่น
ถุงพลาสติกให้ทั่ว แล้วใส่ลงใน
ภาชนะ

นำดอกไม้มาวางใน
ซีเรียบัตเตอร์เพื่อดูดซับกลิ่น

เก็บซีเรียบัตเตอร์ที่ดูดซับกลิ่น
เรียบร้อยแล้ว เก็บไว้ในกระปุก
ที่มีฝาปิดสนิท

กิจกรรมส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร

หมู่บ้านป่าไม้ หมู่ 3 ตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแมริ่ง จังหวัดเชียงใหม่

